

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

ג.

עין משפט
נר מצוה

(א) עין בסוף המסכת (דף קכ:). פירושים על דבור תו' זה, ט' מפקח ועד לא דקדק הוא גליון תו' וצמקום דלפי זה לא פירשטו י"ל לפירוש זה. מהר"ם, א' ס"א לא הו"א, ד' י"ל לא אמי שפיר, רש"ף.

הגהות הב"ה

(א) תוס' ד"ה אי אמרת וכו' בכדי שיראה לרבנן ולר' טרפון: (ב) בא"ד נראה דגמ' דלשע"ה לאו וכו' דקא' י"ב פ"י ולא וכו' נקטן איבע"ה לאו כו' בלא דל"ת:

שזה שש בחמש שמות מקח. שזה חמש בשש שמות מעות: לאלתר הוא מחילה. אפי' יחזור לאלתר: ואם אמאל לומר בכדי שיראה לטגר או לקרונו מאי איכא כו'. ואם זאת לומר דודאי פשיטא לאלתר הוא מחילה דאי בכדי שיראה מאי איכא צין שמות כו':

איכא דאילו שפוט קמני מתני' מי שהוטל עליו ידו על העליונה ראה חזר צו: ואילו פחות משפוט. אם חזר בתוך כדי שיראה לתגר או לקרונו קנה ומחזיר לו אונאה: חזרו לדברי חכמים. גבי תגרי לוד במתני': סברו. רבנן דבי מדרשא דבעו למיפשט מינה בעיין: פחות משליש לרבי טרפון. לאו אונאה היא אלא כפחות משמות לרבנן: אי אמרת בשלמא. מחילה לרבנן בכדי שיראה הוא כי אמר להו ר' טרפון במחילה דדייה כל היום דהיינו מפרוטא ועד שליש: משום הכי חזרו. מעיקרא שמחו דשמות ויתר על שמו עד שלש לרבנן הוא חזרה בתוך כדי שיראה ואם ראה לחזור מן המקח חזר וחשיב ליה איהו מחילה וקנה ומחזיר אונאה וכי אמר להו כל היום מפקד להו טובא דפחות משמות או שפוט דלרבנן בכדי כל היום וצריכין להחזיר אונאה. ואי משום דלרבנן היא שמו ויתר על שמו חזרה ולדידיה קנה ומחזיר אונאה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי

שזה שש בחמש מי נתאנה מוכר יד מוכר על העליונה רצה אומר לו תן לי מקחי או תן לי מה שאוניתיני איבעיא להו פחות משמות לרבנן לאלתר הויא מחילה או בכדי שיראה לתגר או לקרונו ואם תמצוי לומר בכדי שיראה לתגר או לקרונו מאי איכא בין שתי לפחות משמות איכא דאילו שתי ידו על העליונה רצה חזרו קנה ומחזיר אונאה ואילו פחות משמות קנה ומחזיר אונאה מאי תא שמע חזרו לדברי חכמים סברו פחות משליש לר' טרפון בפחות משמות לרבנן דמי אי אמרת בשלמא פחות משמות לרבנן בכדי שיראה לתגר או לקרונו ולרבי טרפון כל היום מושב הכי חזרו אלא אי אמרת פחות משמות לרבנן לאלתר הויא מחילה ולרבי

אי אמרת בשלמא פחות משמות לרבנן בכדי שיראה כו'. מעיקרא שמחו כו' טרפון משום דשמות לרבנן ידו על העליונה ויתר משמות נמי יכול לחזור צו בכדי שיראה (א) ולר' טרפון כל פחות משליש קנה בע"כ ותגרי לוד לא היו חפצים שימכרו המקח וכ"ש אי בטול מקח לרבנן לעולם חזר דניחא להו טפי כו' טרפון לאלתר כדי שיראה הוא לדידיה מחילה וכי אמר להו כל היום חזרו דניחא להו דרבנן דאמרי בפחות משמות ושמות ויתר על שמו הוא מחילה לאלתר כדי שיראה ולר' טרפון עד לאלתר כל היום ואי משום דלרבנן הוא שמו ויתר על שמו חזרה בכדי שיראה ולרבי טרפון קנה בע"כ נוח להם שמהא חזרה בכדי שיראה ואם לא בא תוך כדי שיראה תהא מחילה ממנה שקנה בע"כ ומחזיר לו אונאה כל היום ומיהו אי בטול מקח לרבנן לעולם חזר לא חזרו אלא משום פחות משמות ושמות אע"ג דביתר משמות ניחא להו כו' טרפון דקנה בע"כ ולאלתר כל היום הוא מחילה לרבנן לעולם חזר מ"מ צרווחא דפחות משמות ושמות ניחא להו טפי

כד א מיי פ"ב מהל' מביה הל' ג סמג עשין פז טו"ש ח"מ ס' רמ סע"ג וסע"ו:

רבינו חננאל

איבעיא להו פחות משמות לרבנן לאלתר הויא מחילה או בכדי שיראה לתגר או לקרונו. ת"ש הורה ר' טרפון בלוד האונאה ח' ספך מכ"ד לסלע שליש למקח ושמו תגרי לוד אמר להם כל היום וחזרו לדברי חכמים (א) ש"מ דפחות משמות לרבנן כדי שיראה לתגר או לקרונו וכן פחות משליש לר' טרפון כל היום וכן ששמעו כל היום חזרו לדברי חכמים קס"ד דפחות משליש לר' טרפון כפחות משמות לרבנן ואין ביניהן חלוקה אלא שהן בכדי שיראה לתגר והוא אמר כל היום ולפיכך חזרו לדברי חכמים דאמרי כדי שיראה לתגר אלא אי אמרת לרבנן פחות משמות הויא מחילה לאלתר וכן לר' טרפון פחות משליש לאלתר הויא מחילה (אמר) [אמאי] חזרו לרבנן בדר' טרפון טפי

(א) נראה דהלשון מסויס בגלן ופ"ל קס"ד דפחות משליש וכו' והוא אמר כל היום וש"מ דפחות משמות וכו' חזרו לדברי חכמים אלא אי אמרת לרבנן וכו'.

דבטול מקח לא שכיחא כולי האי ואפי' שכיחא יותר מריוחים בשמות ופחות משמות שהוא מחילה לאחר כדי שיראה ולר' טרפון עד לאחר כל היום ממנה שמפסדין ביתר משמות דריוח מועט הוא צין קנה ומחזיר אונאה לחזרה והא דלאלתר כל היום הוא לר' טרפון מחילה ולרבנן לעולם חזר ליכא נפקותא נמי כל כך דרוב פעמים מי שחזר חזר צו ציוס ומי שאינו חזר בכל היום אינו חזר לעולם אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי

אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי

דבטול מקח לא שכיחא כולי האי ואפי' שכיחא יותר מריוחים בשמות ופחות משמות שהוא מחילה לאחר כדי שיראה ולר' טרפון עד לאחר כל היום ממנה שמפסדין ביתר משמות דריוח מועט הוא צין קנה ומחזיר אונאה לחזרה והא דלאלתר כל היום הוא לר' טרפון מחילה ולרבנן לעולם חזר ליכא נפקותא נמי כל כך דרוב פעמים מי שחזר חזר צו ציוס ומי שאינו חזר בכל היום אינו חזר לעולם אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי

אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו לר' טרפון בכדי שיראה נוח להם שמהא חזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה הוא מחילה מקנה ומחזיר אונאה והיה לו שהות כל היום: ולרבי